16 priedas

2025–2026 ir 2026–2027 mokslo metų
pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo
programų bendrųjų ugdymo planų
9 priedas

SOCIALINĖS-PILIETINĖS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Socialine-pilietine veikla įtvirtinamos kompetencijos, kurios ugdomos mokantis pagal pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrąsias programas**,** patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. V-1269 „Dėl Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“. Socialinė-pilietinė veikla padeda mokiniams praktiškai taikyti įgytas žinias, gebėjimus bei demonstruoti vertybines nuostatas ir sudaro galimybes pažvelgti į dalykus iš įvairių perspektyvų, ypač pritaikant, išplečiant ir aktualizuojant įgytas žinias gyvenimiškose situacijose.

II SKYRIUS
SOCIALINĖS-PILIETINĖS VEIKLOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

2. Socialinės-pilietinės veiklos tikslas – skatinti mokinius aktyviu dalyvavimu prisidėti sprendžiant aktualias socialines problemas bendruomeniniame ir visuomeniniame gyvenime ir, reflektuojant savo patirtį, įtvirtinti pilietiškumo, socialinę, emocinę ir sveikos gyvensenos bei kitas kompetencijas.

3. Socialinės-pilietinės veiklos uždaviniai:

3.1. skatinti mokinių visapusišką asmenybės brandą ir dalyvavimu grįstą mokymąsi;

3.2. padėti įsisąmoninti kiekvieno asmens atsakomybę kuriant savo asmeninę, vietos bendruomenės ir platesnės visuomenės gerovę bei paskatinti mokinius ieškoti pozityvių saviraiškos būdų;

3.3. skatinti mokinius apgalvoti savo patirtis, ugdytis savistabos įgūdžius, gebėjimą kritiškai įsivertinti savo priimtų sprendimų pagrįstumą ir pridėtinę vertę sau patiems ir bendruomenei, kuriai mokiniai priklauso.

III SKYRIUS
SOCIALINĖS-PILIETINĖS VEIKLOS TURINYS

4. Socialinė-pilietinė veikla pasirenkama vadovaujantis šiais principais:

4.1. prasmingumo. Socialinė-pilietinė veikla prisideda prie mokinio saviraiškos, asmeninių tikslų įgyvendinimo, pasirinktos veiklos, padeda atrasti jam asmeniškai prasmingą veiklą bei skatina jį orientuotis ne tik į rezultatą, bet ir į patį veiklos procesą, mokytis iš savo klaidų ir pasiekimų bei reflektuoti apie įvairių patirčių naudą. Mokiniai gali įsitraukti į įvairių nevyriausybinių organizacijų veiklą ir prisidėti prie jiems rūpimų problemų sprendimo, pvz., visuomenės sąmoningumo didinimo klimato kaitos klausimais, gyvūnų apsaugos, pažeidžiamų asmenų grupių teisių užtikrinimo klausimais ir pan.;

4.2. asmeninio tobulėjimo. Socialinė-pilietinė veikla pasirenkama atliepiant mokinio interesus ir pomėgius. Socialinė-pilietinė veikla nėra savitikslė, ji turi padėti mokiniams tobulėti, plėsti savo pažinimo ribas, išbandyti save atliekant naujus vaidmenis, patirti naujus kontekstus. Idealu, jei mokiniai savo stiprybes ir talentus gali pritaikyti naujame kontekste, ir tai sudaro sąlygas mokiniams

įsivertinti savo stiprybes ir numatyti galimas tolesnio mokymosi trajektorijas. Skatinamas mokinių dalyvavimas ir jų pagalba organizuojant įvairias parodas, koncertus, sporto turnyrus, kitus renginius įvairiose socialinės globos institucijose, ligoninėse, telkiant bendruomenes konkrečiam tikslui siekti arba pagalbos teikimas jaunesnio amžiaus mokiniams mokantis, taip pat neformaliojo vaikų švietimo ir užimtumo veiklų organizavimas dienos centrus lankantiems vaikams, mokymosi sunkumų turintiems vaikams, migrantams, savanorystė ikimokyklinio ugdymo įstaigose, mokymas, konsultavimas, paskaitos vedimas, pranešimų skaitymas arba kitos panašios veiklos;

4.3. socialinio teisingumo. Mokinys turi suvokti, kad jis yra didesnės bendruomenės ir visuomenės narys ir kad nuo kiekvieno asmeninio indėlio priklauso visuomenės gerovė. Visuomenės gerovė užtikrinama, kai visoms asmenų grupėms sudaroma galimybė lygiavertiškai dalyvauti socialiniame gyvenime. Mokinių indėlis, net ir pats mažiausias, užtikrinant šias galimybes yra neįkainojama pagalba valstybei ir visiems žmonėms. Todėl vyresni nei 14 metų mokiniai galėtų būti skatinami savanoriauti teikiant pagalbą per įvairias nevyriausybines organizacijas, teikiančias pagalbą stokojantiems, neįgaliems, vienišiems ir pagyvenusiems asmenims, migrantams ir kitiems mokinių artimoje aplinkoje gyvenantiems ir sunkumų patiriantiems žmonėms ir kt.;

4.4. dalyvavimo. Socialinė-pilietinė veikla turi padėti mokiniui suprasti, kad demokratinės visuomenės grįstos jų piliečių įsitraukimu ir dalyvavimu sprendžiant visuomenei aktualius klausimus ir kad kolektyvinėmis pastangomis galima pasiekti daugiau, nei veikiant individualiai. Todėl mokiniai turi būti skatinami atlikti veiklas ne tik individualiai, bet ir dalyvaujant bendrose veiklose, kurių metu jie mokytųsi pažinti vieni kitus, išklausyti skirtingas nuomones, ieškoti sutarimo, argumentuoti nuomones, atlikti įvairus socialinius vaidmenis, dalintis, bendradarbiauti ir padėti vieni kitiems. Galimos įvairios mokinių grupių arba klasių iniciatyvos, siekiant spręsti vietos bendruomenei aktualius klausimus, pvz., organizuoti pilietines iniciatyvas ir / ar jose dalyvauti, taip pat dalyvauti kraštotyrinėje, ekologinėje veikloje, dalyvauti ekspedicijoje, žygyje, nagrinėti istorinius šaltinius ir kt.

IV SKYRIUS
SOCIALINĖS-PILIETINĖS VEIKLOS ĮGYVENDINIMAS

5. Socialinė-pilietinė veikla yra mokymosi turinio dalis. Socialinei-pilietinei veiklai skirtas minimalus privalomas valandų skaičius yra numatytas 2025–2026 ir 2026–2027 mokslo metų pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrųjų ugdymo planų (toliau – bendrieji ugdymo planai) 90 ir 101 punktuose. Socialinei-pilietinei veiklai skirtas laikas nėra įtraukiamas į pamokų tvarkaraštį.

6. Socialinė-pilietinė veikla gali būti vykdoma individualiai ar grupėmis, mokykloje ar už jos ribų. Proporcija, kokia dalis socialinės-pilietinės veiklos atliekama mokykloje, o kokia – už jos ribų, nėra nustatoma, mokinys pats laisvai renkasi socialinės-pilietinės veiklos atlikimo vietą. Mokinys gali dalyvauti tiek mokyklos, tiek kitų organizacijų siūlomose arba pačių mokinių pasirinktose veiklose ar iniciatyvose.

7. Mokiniui pageidaujant ši veikla gali būti vykdoma mokinių rudens, žiemos (Kalėdų), žiemos, pavasario (Velykų) ir vasaros atostogų metu.

8. Pagrindinio ugdymo programos mokinys socialinę-pilietinę veiklą besimokydamas atitinkamoje klasėje turi atlikti iki einamųjų mokslo metų ugdymo proceso pabaigos.

9. Pagal vidurinio ugdymo programą besimokantis mokinys socialinę-pilietinę veiklą turi atlikti iki mokymosi pagal vidurinio ugdymo programą pabaigos. Proporcija, kokia dalis socialinės-pilietinės veiklos atliekama mokantis III gimnazijos klasėje, o kokia – mokantis IV gimnazijos klasėje, nėra nustatoma, mokinys pats laisvai planuojasi socialinės-pilietinės veiklos atlikimo laiką.

10. Mokinio, besimokančio pagal pagrindinio ugdymo programą, vasaros atostogų metu atlikta socialinė-pilietinė veikla įskaitoma į aukštesnėje klasėje reikalingą atlikti socialinę-pilietinę veiklą, išskyrus, kai mokinys iki einamųjų mokslo metų ugdymo proceso pabaigos nėra atlikęs visų konkrečiai klasei bendrųjų ugdymo planų 90 punkte numatytų valandų ir jam skiriama papildomo laiko atlikti socialinę-pilietinę veiklą vasaros metu. Tokiu atveju vasaros metu atlikta socialinė-

pilietinė veikla įskaitoma į einamųjų mokslo metų privalomą atlikti socialinę-pilietinę veiklą. Jeigu mokinys vasaros metu atliko daugiau socialinės-pilietinės veiklos valandų, nei nustatyta konkrečiai klasei, valandų perviršis įskaitomas šio priedo 23 punkte nustatyta tvarka.

11. Mokiniui, baigusiam pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį ar pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį, vasaros atostogų metu atlikta socialinė-pilietinė veikla, pateikus veiklos atlikimą patvirtinančius dokumentus, įskaitoma į aukštesnėje klasėje reikalingą atlikti socialinę-pilietinę veiklą.

12. Mokiniui keičiant mokyklą mokslo metais, einamaisiais mokslo metais mokantis ankstesnėje mokykloje atliktos socialinės-pilietinės veiklos valandos įskaitomos tęsiant mokymąsi naujoje mokykloje, pateikus socialinės-pilietinės veiklos atlikimą patvirtinančius dokumentus.

13. Dokumentuose, kuriais patvirtinama mokinio atlikta socialinė-pilietinė veikla, nurodoma:

13.1. mokinio vardas ir pavardė;

13.2. atliktos veiklos turinys;

13.3. atliktos veiklos trukmė valandomis;

13.4. data, kada mokinys atliko veiklą;

13.5. organizacijos rekvizitai;

13.6. už organizuotą veiklą atsakingo asmens vardas, pavardė, kontaktinis telefono numeris ir / ar elektroninis paštas, parašas.

14. Tais atvejais, kai mokyklos bendruomenė nusprendžia nusistatyti prioritetines socialinės-pilietinės veiklos sritis, turi būti sudaryta galimybė mokiniams individualiai rinktis socialinę-pilietinę veiklą, atitinkančią jų interesus ir poreikius.

15. Už socialinės-pilietinės veiklos organizavimą mokykloje atsakingas klasės vadovas (kuratorius) arba kitas mokyklos vadovo paskirtas asmuo (toliau – mokykloje paskirtas asmuo).

16. Mokykloje paskirtas asmuo organizuoja individualius ir / arba grupinius ugdomuosius pokalbius mokiniams, kurių metu:

16.1. paaiškina apie socialinės-pilietinės veiklos prasmę;

16.2. pateikia rekomendacinio pobūdžio socialinių-pilietinių veiklų sąrašą (galima kviesti įvairias organizacijas, kad jos pristatytų savo organizuojamas / įgyvendinamas veiklas ir pan.);

16.3. pasidalina geraisiais socialinės-pilietinės veiklos pavyzdžiais (galima kviestis vyresnius mokyklos mokinius, kad jie pasidalintų savo gerosiomis patirtimis ir pan.);

16.4. supažindina su reikalavimais atliekant socialinę-pilietinę veiklą;

16.5. paaiškina, kaip pasirengti socialinės-pilietinės veiklos planą, jei reikia, padeda jį pasirengti;

16.6. apibendrina mokinio įgytą patirtį, teikia grįžtamąjį ryšį.

17. Socialinės-pilietinės veiklos įgyvendinimo žingsniai:

17.1. idėjų generavimas – mokinys apmąsto savo mokymosi patirtį ir priima sprendimą, į kokias socialines-pilietines veiklas norėtų įsitraukti, kaip dalyvavimas šiose veiklose padės jam augti ir tobulėti;

17.2. veiklos planavimas – mokinys planuoja savo socialinės-pilietinės veiklos užduotis padedamas mokykloje paskirto asmens; mokinys pasirengia planą pasirinktai socialinei-pilietinei veiklai įgyvendinti. Socialinės-pilietinės veiklos planas gali būti parengtas pagal socialinės-pilietinės veiklos rekomendacijose „Kaip organizuoti socialinę-pilietinę veiklą?“ pateiktą pavyzdį;

17.3. veiklos įgyvendinimas – mokinys atlieka nusimatytas socialinės-pilietinės veiklos užduotis; periodiškai reflektuoja savo atliekamos socialinės-pilietinės veiklos prasmingumą ir pridėtinę vertę sau ir mokyklos bendruomenei, visuomenei; jei reikalinga, mokinys keičia pirminį socialinės-pilietinės veiklos planą ir koreguoja nusimatytas užduotis, aptaręs su mokykloje paskirtu asmeniu, o prireikus šis asmuo teikia pagalbą; fiksuoja / kaupia socialinės-pilietinės veiklos atlikimą patvirtinančius dokumentus kompetencijų aplanke ar kitoje mokyklos naudojamoje elektorinėje platformoje / formoje;

17.4. veiklos įsivertinimas – pabaigęs nusimatytas socialinės-pilietinės veiklos užduotis, mokinys įsivertina savo patirtį, aptaria tai su mokykloje paskirtu asmeniu.

18. Socialinės-pilietinės veiklos įgyvendinimas:

18.1. 5 klasės mokiniams – 10 valandų skiriama ugdomiesiems pokalbiams, idėjų generavimui, veiklos planavimui, veiklos įsivertinimui ir 10 valandų skiriama socialinei-pilietinei veiklai įgyvendinti, individualioms ir (ar) grupinėms mokinių pasiūlytoms ar mokyklos pasiūlytoms ir suorganizuotoms iniciatyvoms, projektams, išskyrus šio priedo 19 punkte nurodytą atvejį;

18.2. 6–8 klasių mokiniams – nuo 3 iki 5 valandų skiriama ugdomiesiems pokalbiams, idėjų generavimui, veiklos planavimui, veiklos įsivertinimui ir atitinkamai nuo 15 iki 17 valandų skiriama socialinei-pilietinei veiklai įgyvendinti, individualioms ir (ar) grupinėms mokinių pasiūlytoms ar mokyklos pasiūlytoms ir suorganizuotoms iniciatyvoms, projektams, išskyrus šio priedo 19 punkte nurodytą atvejį;

18.3. 9–10 ir I–IV gimnazijos klasių mokinimas – nuo 2 iki 4 valandų skiriama ugdomiesiems pokalbiams, idėjų generavimui, veiklos planavimui, veiklos įsivertinimui ir atitinkamai nuo 16 iki 18 valandų skiriama socialinei-pilietinei veiklai įgyvendinti, individualioms ir (ar) grupinėms mokinių iniciatyvoms, įvairių organizacijų siūlomoms veikloms ir (ar) projektams mokykloje ir (ar) už mokyklos ribų.

19. Jaunesniems kaip 14 metų mokiniams pareiškus norą socialinę-pilietinę veiklą atlikti organizacijose už mokyklos ribų individualiai arba grupėje, mokinio palydėjimo klausimas aptariamas su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais). Tik mokinio tėvams (globėjams, rūpintojams) sutikus lydėti savo vaiką į organizaciją, socialinė-pilietinė veikla gali būti įgyvendinama individualiai arba grupėmis už mokyklos ribų.

20. Mokinių pareigos atliekant socialinę-pilietinę veiklą:

20.1. pateikti savo asmeninius siūlymus dėl galimos socialinės-pilietinės veiklos pobūdžio ir turinio;

20.2. aptarti savo pasiūlytas veiklas ir užduotis su mokykloje paskirtu asmeniu bei apsvarstyti jo teikiamus siūlymus ar rekomendacijas;

20.3. pasirengti socialinės-pilietinės veiklos užduotis ir planą;

20.4. atsakingai vykdyti suplanuotas užduotis;

20.5. prireikus koreguoti socialinės-pilietinės veiklos planą, užduotis ir kt.;

20.6. kaupti ir pateikti savo socialinės-pilietinės veiklos atlikimą patvirtinančius dokumentus;

20.7. dalyvauti ugdomuosiuose pokalbiuose su mokykloje paskirtu asmeniu ir pateikti socialinės-pilietinės veiklos planą bei savo refleksiją raštu arba žodžiu;

20.8. susidūrus su sunkumais atliekant socialines-pilietines veiklas, informuoti mokykloje paskirtą asmenį ir prašyti pagalbos.

21. Mokyklos vadovas:

21.1. skiria už socialinės-pilietinės veiklos organizavimą atsakingą klasės vadovą (kuratorių) arba kitą asmenį ar asmenis;

21.2. sudaro sąlygas mokykloje paskirtiems asmenims organizuoti ugdomuosius pokalbius;

21.3. prireikus sudaro sąlygas mokiniams naudotis mokyklos infrastruktūra atliekant socialines-pilietines veiklas.

22. Mokykloje paskirto asmens, atsakingo už socialinės-pilietinės veiklos organizavimą, pareigos:

22.1. organizuoti ugdomuosius pokalbius mokiniams;

22.2. padėti mokiniams pasirinkti socialines-pilietines veiklas ir suprasti, kaip jų patirtis jas atliekant prisidės prie mokinių asmeninio augimo;

22.3. padėti mokiniams pasirengti savo socialinės-pilietinės veiklos užduotis ir planus;

22.4. stebėti, kaip mokiniams sekasi atlikti nusimatytas užduotis / įgyvendinti pasirengtus socialinės-pilietinės veiklos planus;

22.5. pastebėjus ar mokiniui informavus, kad atliekant socialinę-pilietinę veiklą mokinys susiduria su sunkumais, kviesti jį pokalbiui ir teikti reikiamą pagalbą;

22.6. teikti grįžtamąjį ryšį mokiniui ir jo tėvams (globėjams, rūpintojams) apie socialinės-pilietinės veiklos rezultatus;

22.7. ugdymo proceso pabaigoje patikrinti, kad būtų įvykdytas minimalus socialinės-pilietinės veiklos reikalavimas, apibendrinti mokinio patirtį ugdomojo pokalbio metu arba gavus mokinio refleksiją raštu ir suteikti mokiniui grįžtamąjį ryšį apie mokinio įvykdytas užduotis bei refleksiją.

23. Socialinės-pilietinės veiklos vertinimo rezultatas fiksuojamas įrašu „įskaityta“ („įsk.“) arba „neįskaityta“ („neįsk.“), nurodant visų iki ugdymo proceso pabaigos atliktų socialinių-pilietinių veiklų valandų skaičių. Mokiniams, negavusiems įskaityto socialinės-pilietinės veiklos įvertinimo, skiriama papildomo laiko pasirengti naują planą ar patikslinti pasirengtą planą ir atlikti plane nusimatytas užduotis vasaros atostogų metu. Mokiniui atlikus plane nusimatytas užduotis ir surinkus daugiau valandų, nei numatyta bendrųjų ugdymo planų 90 punkte, mokinio prašymu socialinės-pilietinės veiklos valandos, viršijančios bendrųjų ugdymo planų 90 punkte nurodytą minimalų valandų skaičių, gali būti įskaitomos į aukštesnėje klasėje privalomą atlikti socialinę-pilietinę veiklą.

24. Formalus dalyvavimas neformaliojo švietimo veiklose neįskaitomas kaip socialinė-pilietinė veikla, tačiau jei mokinys dalyvauja konkursuose, varžybose, parodose, koncertuose, minėjimuose kaip atlikėjas, žaidėjas, pranešėjas ir t. t., tuomet mokiniui pateikus dalyvavimą patvirtinantį dokumentą ši veikla įskaitoma kaip socialinė-pilietinė veikla. Už dalyvavimo faktą skiriama 1 socialinės-pilietinės veiklos valanda.

25. Mokomosios mokinių bendrovės veikla įskaitoma kaip socialinė-pilietinė veikla tais atvejais, kai mokinių vykdomos iniciatyvos kuria socialinę ar pilietinę, ar aplinkosauginę, ar bendruomeninę vertę, yra orientuotos į visuomenės poreikių tenkinimą ir apima mokinių refleksiją apie jų sukurtą poveikį bendruomenei.

26. Mokiniui, dalyvaujančiam Krašto apsaugos savanorių pajėgų pratybose ir pateikus dalyvavimą patvirtinantį dokumentą, ši veikla įskaitoma kaip socialinė-pilietinė veikla.

27. Organizuodamos ar planuodamos socialines-pilietines veiklas, mokyklos gali remtis 4K (aš kuriu, aš keičiu, aš su kitais, aš kitiems) modeliu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2020 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. V-1914 „Dėl 4K (aš kuriu, aš keičiu, aš su kitais, aš kitiems) modelio aprašo patvirtinimo“.

_____